

154. מעדותו של קורט גרשטיין, מהנדס בשירות הס"ס, על מחנה ההשמדה בלז'ץ*

... בלובלין חיכה לנו ס"ס גרופנפיהרר גלובוצניק (Globocnik). הוא אמר: זהו אחד העניינים הסודיים ביותר הקיימים, אולי הסודי ביותר. כל המדבר עליו יומת בירייה מיד. אתמול מתו שני אנשים פטפטנים. לאחר־מכן הסביר לנו: כרגע, 17 באוגוסט 1942, קיימים המתקנים:

1) בלז'ץ (Belzec) בכביש לובלין-לבוב (Lublin-Lemberg) בקו התיחום הרוסי. ההספק המכסימלי ליום 15,000 נפש (ראיתי!).

2) סוביבור (Sobibor), המיקום לא ידוע לי בדיוק, לא ביקרתי שם. 20,000 נפש ליום.

3) טרבלינקה (Treblinka), 120 ק"מ צפונית מזרחית מווארשה, 25,000 ליום. ראיתי!

4) מאידאנק (Majdanek) ליד לובלין, ראיתי בזמן הבנייה. גלובוצניק אמר: יהיו לך כמויות גדולות מאוד של ביגור לחיטוי, פי 10 ו־20 מהאוסף של בדי המטווה אשר בוצע זה עתה, בכדי לטשטש את מוצאם של

דברי לכוש יהודיים, פולניים, צ'כיים. תפקידך השני הוא, לשנות את תאי הגזים, שעד עכשיו הופעלו בגז פליטה של מנוע דיזל ישן, לאמצעי ארסי יותר ומהיר יותר, כלומר חומצת כוהל. אכן, הפיהרר והימלר שהיו כאן ב־15 באוגוסט, שלשום, הורו, שאני אישית אלווה את כל האנשים המבקרים במתקנים. על כך הגיב פרופ' פאננשטיל (Pfannenstiel): אולם מה אמר הפיהרר? גלובוצניק, המשמש עתה מפקד עליון של הס"ס והמשטרה (Höherer SS- und Polizeiführer) בחוף האדריאטי בטרייסט, ענה: יש לבצע את כל המיבצע מהר יותר, הרבה יותר מהר. על כך העיר מנהל אגף ממשרד הפנים, ד"ר הרברט לינדנר [לינדן]: האם לא היה טוב יותר לשרוף את הגופות במקום לקבור אותן? אולי יחשוב דור אחר אחרת על העניין? גלובוצניק הגיב: אבל רבותי, אם אי־פעם יבוא אחרינו דור פחדן ורכרוכי כל כך, שלא יבין את מפעלנו הטוב, הרצוי כל כך וההכרחי, אזי רבותי היה כל הנאציונל־סוציאליזם לשווא. להפך, צריך היה לקבור [עם הגופות] לוחות ברונזה, עליהם ייכתב שאנחנו היינו אלה שהיה להם האומץ להוציא לפועל מפעל עצום זה. על כך אמר היטלר: כן, גלובוצניק הטוב שלי, זוהי המלה וזו גם דעתי. למחרת נסענו לבלויץ. תחנת רכבת קטנה עם שתי מסילות לצד תל של חול צהוב צפונית לקו הרכבות לובלין־לכוב. דרומית משם, בקרבת הכביש הראשי, עומדים כמה בנייני משרדים הנושאים את הכתובת: "רשויות בלויץ של הוואפן־ס"ס". גלובוצניק הציג אותי בפני האופטשטורמפיהרר אוברמאיר (Obermayer) מפירמסנס (Pirmasens), שהראה לי בעל כורחו את המתקנים. ביום ההוא אי־אפשר היה לראות את המתים, אבל הריח בכל הסביבה, אפילו בכביש, היה כריח מגיפה. ליד תחנת הרכבת הקטנה עמד צריף גדול עם מלתחה ואשנב לחפצי ערך; כמו כן חדר ובו כ־100 "כסאות של ספרים". אחר־כך מעבר פתוח באורך 150 מטר, גדר תיל משני צדיו ושלט עם כתובת "אל המרחצאות ומיתקני האינהאלאציה". לפנינו עמד בית, בית המרחץ, משמאל ומימין ערוגות ועציצים עם פרחי גרניום או פרחים אחרים. לאחר שעלינו מדרגות מספר ראינו בצד שמאל וימין, בכל צד, שלושה חדרים שנראו כמוסכים, 4 על 5 מטר, הגובה 1.90 מטר עם דלתות עץ. על הגג מגן דוד מנחושת. לפני המבנה היתה כתובת "מוסד הקנהולט" (Heckenholt). יותר לא ראיתי באותו אחר הצהריים. למחרת בבוקר הסבירו לי דקות מספר לפני שבע: בעוד עשר דקות תבוא הרכבת הראשונה. ואכן, לאחר כמה רגעים הגיעה הרכבת הראשונה מלבוב עם 45 קרונות ובהם 6,700 איש, מהם היו

1,450 מתים כבר בהגיעם. מאחורי הפתחים הקטנים, המסורגים, נראו ילדים צהובים ומפוחדים, ואחריהם גברים ונשים. הרכבת נכנסת: 200 אוקראינים שאולצו לעשות עבודה זו פותחים את הדלתות ומאיצים באנשים במגלבים לצאת מהקרונות. לאחר־מכן נתנו הוראות נוספות ברמקול גדול: האנשים חייבים להתפשט בחוץ — ואחדים ליד הביתן — ולהסיר תותבות ומשקפיים. את הנעליים יש לקשור עם חתיכה קטנה של חוט תפירה, אשר נותן ילד יהודי קטן בן ארבע. חפצי ערך וכסף יש למסור באשנב עבור "חפצי ערך", מבלי שיינתן עבור זה אישור או קבלה. אחר־כך חייבות הנשים והנערות ללכת אל הספר, שם מקצצים בתנועה אחת או שתיים את השיער הנעלם בשקים גדולים של תפוחי־אדמה, "על מנת לעשות מזה משהו מיוחד בצוללות, למילוי וכדומה" — הסביר לי הס"ס אונטרשארפיהרר שבתפקיד. לאחר־מכן מתחילה התהלוכה. מימין ומשמאל גדר תיל ובסוף שני תריסר אוקראינים עם רובים. הם קרבים, מובלים על־ידי נערה צעירה ויפה בצורה בלתי רגילה. אני עצמי עומד עם האופטמאן מהמטרה וירט (Wirth) לפני תאי המוות. גברים, נשים וילדים, תינוקות, [נכים] ללא רגליים תותבות, כולם ערומים. ערומים לחלוטין עוברים לידינו. בפניה עומד איש ס"ס חזק האומר למסכנים האלה בקול מלטף: לא יקרה לכם מאומה. עליכם רק לנשום עמוק. זה מחזק את הריאות. נשימה זו הכרחית בגלל המחלות המידבקות, זה חיטוי טוב! על השאלה בעניין גורלם הוא מסביר להם: הגברים יצטרכו כמובן לעבוד, לבנות כבישים ובתים. הנשים לא צריכות לעבוד. הן יכולות, אם תרצינה, לעזור במשק בית או במטבח. אצל אחדים מן המסכנים האלה מנצנץ עוד פעם זיק קטן של תקווה, מספיק בכדי להובילם ללא התנגדות לתאי המוות. הרוב יודעים, הריח מסגיר את גורלם. אז הם מטפסים על המדרגה הקטנה ורואים את האמת. אמהות שותקות וילדים על חזותיהן, ילדים קטנים וערומים מכל הגילים. הם מהססים, אבל נכנסים לחדרי המוות, ברובם ללא מלה, נדחפים על־ידי הבאים מאחוריהם, מואצים על־ידי המגלבים של אנשי הס"ס. אשה יהודיה כבת 40 שעיניה לווהטות צועקת, כי דם ילדיה יחול על ראש הרוצחים. האופטמן של המשטרה וירט עצמו נותן לה 5 מכות במגלב בפנים והיא נעלמת בתא הגז...